

Fra teori til praksis

Hans Henrik Fredsted er planteavlskonsulent hos Agrovi og driver i sin fritid i alt 250 hektar i Nordsjælland, som efter køb af direkte såmaskine er på vej mod Conservation Agriculture

Filosofien bag at dyrke med mindst mulig jordbearbejdning er sådan set meget enkel for Hans Henrik Fredsted, Sauntegaard, lidt sydøst for Hornbæk i Nordsjælland.

- Jeg vil arbejde med og ikke mod naturen.

- Og så vil jeg aflevere en sundere jord end den, jeg overtog i 1994 sammen med mine forældre, fortæller han.

Men selvfølgelig er det i praksis ikke helt så enkelt som sagt. Det ved han af erfaring som afdelingsleder for planteavl hos sjællandske Agrovi. I sit job som konsulent er han i kontakt med rigtig mange planteavlere både i og uden for Danmark.

- Hverken jeg selv eller mine kunder undtagen nogle meget få springer lige fra pløjning til Conservation Agriculture, fastslår han.

Der er simpelthen nogle mellemstationer, som de fleste tager med.

En traditionel overgang

Fra overtagelsen var det en nabo, der passede de tilhørende 160 hektar med traditionel pløjning.

- Jeg lagde planerne for driften, og han udførte et godt stykke arbejde i en traditionel planteavl med frøgræs, fortæller Hans Henrik Fredsted.

I 2004 blev en af Danmarks første Vä-

derstad Carrier tallerkenharve købt, og derfra blev der efter vinterraps ofte kun harvet forud for såning af vinterhvede.

Det udviklede sig kort fortalt sådan, at der de seneste seks år er dyrket 100 procent pløjefrit.

I 2017 overtog han selv dyrkningen.

- Eftersom jeg var begyndt at rådgive så meget om pløjefri dyrkning og Conservation Agriculture, var det indlysende, at jeg også skulle til at praktisere det på egen jord, forklarer han.

Købte direkte såmaskine i 2020

Som så mange andre startede Hans Henrik Fredsted med at harve i stedet for at pløje. Men i de seneste par år har han været meget optaget af at komme til at så flest mulige afgrøder direkte.

- Jeg har prøvet nogle direkte såmaskiner eller fået sået med dem. Det endte med, at jeg købte en Horizon DSX 60-16 på seks meter, siger han.

Den har skråtstillede skiveskær, fire tanke til eksempelvis korn, græsudlæg, gødning og sneglegift, så den også kan bruges til samdyrkning af flere afgrøder – og til såning af efterafgrøder i en overkørsel.

Den blev leveret 7. september 2020 efter vinterrapsen var sået, men før såning af vinterhveden.

- Det skulle vise sig, at vi i år fik meget

store udfordringer i såvel vinterrapsen og vinterhveden. Men ikke på grund af såmaskinen, fortæller han.

Fejl koster lærepenge

Selvklart skal der være så god som mulig økonomi i planteavl. Også hos Hans Henrik Fredsted. Men han vil også have, at den skal være fagligt udfordrende.

- Selvfølgelig begår jeg fejl, jeg må lære af, og som desværre koster bundlinje, konstaterer han.

To af de store udfordringer i 2020 var tørke ved etablering af vinterraps efter frøgræs og agersnegle ved etablering af vinterhvede efter vinterraps.

- Den kontante læring er, at man ikke skal så vinterraps i en tørkeramt jord uden fugt til fremspiring og til vækst derefter. Enten eller bliver der ingen planter, eller de dør umiddelbart efter fremspiring, påpeger han.

Helt konkret blev der sået vinterraps med en Weaving GD-såmaskine 5. august. Der skete ikke rigtig noget før 25. august, og alt for mange af de fremspirede planter døde af vandmangel.

I vinterhveden var der vand nok til fremspiring. Her var problemet, at agersneglene åd løs af de nyfremspirede planter i en grad, så Hans Henrik Fredsted til sidst opgav at få dem nedkæm-

Vinterhvede sået direkte med Horizon efter vinterraps.

Efterafgrøderne nåede at få en fornuftig størrelse op mod julen 2020.

Her er det rødsvingel, om også blev etableret direkte i 2019.

Noget af det vigtigste er en stor biodiversitet med masser af regnorme, og det er der kommet i markerne, som det ses på billedet.

pet med sneglepiller. På det tidspunkt var der på nogle få hektar brugt op til 10 kg sneglepiller pr. hektar. Det betød, at 10 hektar måtte sås om – resten er en rigtig pæn mark.

- Vinterraps er en udmærket afgrøde. Men under dem er der en ørken, når de dyrkes i monokultur. Det giver agersneglene alt for gunstige vilkår, fordi der ingen nyttedyr er til at bekæmpe dem, forklarer han.

Derfor optager det Hans Henrik Fredsted meget, hvordan blandt andet vinterraps kan samdyrkes med andre arter for at opnå øget biodiversitet med flere nyttedyr.

- Samdyrkning med arter uden for kålfamilien giver også bedre vilkår for de vigtige mykorrhiza-svampe, som ikke

understøttes af blandt andre vinterraps, pointerer han.

Men det er vigtigt at understrege, at samdyrkning ikke må gå ud over det økonomiske udbytte.

Bruger stadig tallerkenharven

Indtil Hans Henrik Fredsted har fundet frem til arter, der kan samdyrkes med vinterraps, vil han bruge sin Carrierharve til at bekæmpe agersnegle efter vinterraps, når og hvor i markerne, de er.

- Vi skal blive bedre til at monitorere dem, fastslår han.

- Jeg bruger også harven forud for såning af vårbyg for at få opvarmet jorden og for at få godt såbed til udlæg af frøgræs, siger han.

Arbejdsdybden ved begge operationer er tre-fem centimeter – altså kun overlig.

- Helst ville jeg bare så direkte, men vi har meget at lære endnu for at få det til at lykkes, mener han.

At det er den rigtige vej at gå, er han dog ikke i tvivl om.

- Vi må bare konstatere, at vi står ved foden af bjerget, vi skal op på, for at sige det på en lidt anden måde, fastslår han.

Men indtil nu har han opnået, at nedbør trænger meget bedre ned, der står ikke blankt vand i lavningerne, og der er afgrøde i den stiveste jord. Udbytterne har også være fornuftige, og der bliver brugt mindre tid og diesel.

Af Niels Damsgaard Hansen

Hans Henrik Fredsted ved sin Horizon seks meter såmaskine, der sår direkte og har fire beholdere.

Markplan 2021

Vinterraps	41 ha
Maltbyg m/u (udlæg 40 ha)	55 ha
Brødhvede	84 ha
Strandsvingel	16 ha
Rødsvingel	57 ha

Udvalgte maskiner

MF 7726 traktor (primær)
 NH 8670
 Fendt 311 LSA
 Claas Lexion 580
 Lindus trailersprøjte 7.000 l 36 m
 Väderstad Carrier 5 m
 Väderstad Cultus 5 m med BioDrill (på vej ud)
 Horizon DSX 6016 skiveskærs-såmaskine 6 m
 Bredal B4 gødningsspreder
 Turbodan TG 18 tørrevogn
 Dal-Bo tromle 12 m
 Baastrup 16 t vogn
 Spearhead slåmaskine